TOVERI

Länsen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

AUG. NIKULA, Manager.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Ilmoitushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Halpoja orjia

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 24, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Tässä valtiossa myydään naisvankeja usurakoitsijoille työskentelemään viidentoista sentin päiväpalkalla, ja niitä pidetään mitä kurjimmissa asunnoissa, samalla aikaa kuin kuvernöörin kokelaat vaalipuheissaan kerskuvat sillä, miten sellainen inhottava tapa on vähitellen jäämässä pois käytännöstä, kirjotetaan Alabama State Federation of Laborin kuukausijulkaisussa.

Edelleen sanotaan samassa julkaisussa seuraavaa: "Äskettäin ilmotettiin Escambia kauntista, että siellä oli saatu aikaan mitä edullisin sopimus, jonka mukaan kauntin naisvangit luovutetaan eräälle urakoitsijalle viidentoista sentin päiväpalkasta työskentelemään kahden vuoden ajaksi.

"Sellainen saattaa meidät ajattelemaan, että emmekö todellakaan ole vielä siirtyneet pois keskiajasta ja sivuuttaneet sen sokeaa tietämättömyyttä inhimillisyysvaistoista, sen orjavoutien ja -kauppiaiden sietämätöntä julmuutta. Kaikki tämä tapahtui valistuneessa Alabamassa. Naiset myydään orjiksi enimmän tarjoaville, tekemään mitä ostaja vain suvaitsee määrätä, raatamaan, olemaan orjana ja asumaan mitä inhottavimmissa kasarmeissa! Se on kuva josta jokaisen tosi alabamalaisen kannattaa ylpeillä. Ja kuvernöörin kokelaat puhuvat vankilatyövoiman "asteettaisesta" poistamisesta kaivannoista ja puutavarateollisuudesta.

"Työväestö on taistellut jo vuosia sellaista orjajärjestelmää vastaan. Kuvernöörit ovat luvanneet sen poistaa, ja samalla tavalla ovat luvanneet lainlaatijakunnat. Kansa on vaatinut sen poistamista, mutta joka kerta kuin kaikkivaltias dollari tulee vaakalaudalle ilmistä vastaan, voittaa dollari. Sellaisen valtion jonka täytyy myydä lailliset orjansa yksityisten orjuuteen, saadakseen varoja opettajiensa palkkaamiseen, maksaakseen palkat valamiehille jotka onnettomat tuomitsevat ja tuomareille jotka tuomiot julistavat, täytyy todellakin olla köyhän.

"Eikä valtiossamme pyri virkoihin yhtään miestä, joka ei iskisi silmää sellaiselle ihmiskaupalle; ei yksikään niistä edes suoraan lupaa sellaista lakkauttaa."

Todellakin kuva, josta jokaisen kansanvaltaisuustaistelijan kannattaa ylpeillä!

Väärin kuitenkin olisi sanoa, että kauppa oli epäedullinen. Sellainen se ei ollut, vaan päinvastoin, kuten Escambia kauntista ilmotetaan, mitä edullisin — ei kauntille, vaan urakoitsijoille, jotka näkyvät hoitavan kauntin asioita omien etujensa mukaan.

Mitä muuta voitaisi toivoa demokraatipuolueen kuvernöörinehdokkailta, kuin petosta. Typerää täytyy olla sellaisen työväestön, joka etsii niiltä pelastusta missään valtiossa, tai missään kysymyksessä. Ne ovat orjakaupan puolustajia, eivätkä muuta voi olla, — ennen kuin on pakko saaliistaan luopua. Ei ainakaan tässä tapauksessa ole tarpeellista selittää, kenen etuja sikäläiset kauntin virkailijat ja valtion lainlaatijakunta ja kuvernööri ajavat. Sanomattakin on selvä, että ei sen luokan jonka keskuudesta ne verikoiriensa avulla metsästävät vankinsa, saadakseen urakoitsijoilleen halpaa työvoimaa.

Lahjapalkkiojärjestelmän turmiollisuus

Voimakkaat työnantajien järjestöt Yhdysvalloissa ja Canadassa ovat koettaneet vastailla järjestyneitten työläisten tekemiin palkankorotusvaatimuksiin lupailemalla lahjapalkkiota palkankorotuksen asemasta. Kokemattomalle työläiselle näyttää lahjapalkkio samanlaiselta kuin palkankorotuskin, vaikka se todellisuudessa on mitä häpeällisin yritys työväestön pettämiseksi.

Järjestyneen työväestön ensimäinen ja jyrkin vastustus lahjapalkkiota vastaan perustuu sille, että työläiset eivät koskaan tiedä milloin työnantaja katsoo voivansa lakata sellaista maksamasta. Lain edessä on lahjapalkkio "vapaaehtoinen lahja" työnantajalta, eikä sitä voida hakea tuomioistuinten välityksellä ulos samalla tavalla kuin maksamatta jätetty palkka. Lahjapalkkio on samaa kuin almu tai armeliaisuus, jolla työnantaja auttaa hädänalaisia työläisiään, lieventääkseen heidän puutettaan ahtaana aikana.

Kun elintarpeitten hinnat sodan puhjettua kaikkialla suunnattomasti kohosivat, ja työväestö yleensä kävi levottomaksi, sillä niukat palkat eivät enää riittäneet elämän välttämättömyyksiinkään, pakotti uhkaava tilanne monen työnantajan antamaan lahjapalkkioita järjestymättömille työläisilleen. Muutamissa tapauksissa maksetaan sellaista jokaisen 6 kuukauden kuluttua, toisissa taas vuoden lopulla.

Hiilenkaivajain järjestö kieltäytyi olemasta osallisena sellaisessa työläisten orjuuttamispyrkimyksessä. Suunnitelma paljastettiin jo heti sillöin kun sitä alettiin sovelluttaa käytäntöön. Kun kivihiilitrusti yritti tarjota kaivosmiesliiton jäsenille lahjapalkkiota palkankorotuksen asemasta, heti sen jälkeen kuin Yhdysvallat oli julistanut sodan Saksaa vastaan, asettui kaivosmiesliitto vakavasti sellaista vastaan, vaatien sen tilalle määrättyä palkankorotusta kaikille järjestöön kuuluville. President White selitti että lahjapalkkiojärjestelmä tekisi työläisille pakolliseksi pysytellä työnantajiensa palveluksessa määrätyn ajan tai siksi kunnes lahjainannon aika tulisi, vaikka työläiselle olisi kuinka vastenmielistä jotakin työnantajaa palvella, koska hän työstä erotessaan ei saisi osaansa lahjapalkkiosta.

Ylläoleva, erään täkäläisen työväenlehden lausunto, on aivan paikallaan. Saattaa kylläkin olla, että eräät n.s. kristillisyyden edustajat, jotka koettavat yhdistää sosialismin periaatteita ja n.s. natsarealaisen periaatteita, toimivat rehellisessä vakaumuksessa. Mutta heidän itsepintainen kiinniripumisensa jossakin vanhanajan käsityskannassa, on omiaan osottamaan heidän taikauskoisuuttaan ja pelkoaan irtaantua entisista ajatustavoistaan ja antautua tutkimaan nykyaikaa nykyaikaisten suhteiden mukaisella tavalla.

Niin sanotun oikean kristillisyyden yhdistäminen sosialismin filosofiaan ei ole mahdollista siten että pari tuhatta vuotta sitte vallinneet käsitykset voitaisi sellaisinaan ottaa käytäntöön nykyisinkin, jos vain kaikki haluaisivat elää oikein, kuten näiden rakkauden apostolien nimellä kulkevien ennakkoluuloisuuden sin paikoin aivan suoraan selittämällä se syyksi, toisin paikoin jollakin tekosyyllä ja verukkeella. Ja kun työläinen kerran on erotettu työstä, ei hänellä ole osuutta lahjapalkkioon, vaikka olisi ollut päivää vaille vuoden työssä ja palkkio maksettaisi toisille jo seuraavana päivänä.

Siinä lahjapalkkiojärjestelmän huono puoli. Se on armeliaisuutta eikä mitään muuta. Se ei ole työläisen varsinainen palkka, vaan almu, jota ei voida lain pakolla työnantajalta periä. Jos työnantaja lupaa työläisilleen kymmenen prosentin palkankorotuksen ja jättää sen maksamatta, voivat työläiset periä sen lain avulla, mutta mikään laki ei voi missään tapauksessa pakottaa ketään lahjottamaan jotain työläisilleen.

Työnantajien yritys tyydyttää kaivostyöläiset lahjapalkkiolla, oli yritys kaivostyöläisten järjestön musertamiseksi. Jos työläiset olisivat menneet ansaan, olisi heidän ollut pakko menetellä sen mukaan kuin työnantajat vaativat, voidakseen pysyä työssä ja saadakseen osansa lahjapalkkiosta. Sellaisen järjestelmän alaisena olisi jokaisen työläisen pakko pysyä työssä sellaisessa paikassa jonka yhtiöt määräävät, vuoden loppuun tai siksi kun lahjapalkkio maksetaan. Työnantajille olisi sitäpaitsi mitä helpointa löytää sellaisia verukkeita, joilla työläinen voitaisi pakottaa pois työstä.

Työnantajalla ei ole ainoastaan oikeus ajaa työläinen pois työstään milloin haluaa, vaan hänellä on oikeus jättää maksamatta lahjapalkkio mille työläiselleen tahansa, jos työläinen muuten ei ole hänen oikkujaan noudattanut.

Lahjapalkkiojärjestelmän hyväksyminen käytäntöön millä työalalla tahansa varsinaisen palkankorotuksen tilalle, merkitsee työläisille samaa kuin oikeuksistaan luopuminen. Sellaiset työmaat muuttuvat todellisiksi hikipajoiksi. Sellainen järjestelmä pakottaa jokaisen työläisen yksilöllisesti ponnistelemaan kaikkensa, välttääkseen joutumasta työnantajansa koston uhriksi ja siten säästyäkseen menettämästä vaivalla ansaittua almuaan. Union järjestyssäännöt ja määräyksetkään eivät sellaisessa mitään merkitse, sillä niitä ei silloin voida noudattaa.

Ne ovat työväenliikkeen vihollisia

Työväenliikkeellä, joka pyrkii hankkimaan työväestölle taloudellisesti riippumattoman toimeentulon ja yhteiskunnallisen valta-aseman, ei ole vaarallisempaa vihollista kuin ovat ne hyväätarkottavat kiihotustyön tekijät, joiden toiminta lepää ennakkoluuloilla, ja jotka koettavat saattaa sosialismin filosofian sopusointuun entisten ajatustapojen ja vanhojen taikauskoisten käsitteiden kanssa. Innostus ei ole tictoisuutta, eikä rehellisyys viisautta.

Ylläoleva, erään täkäläisen työväenlehden lausunto, on aivan paikallaan. Saattaa kylläkin olla, että eräät n.s. kristillisyyden edustajat, jotka koettavat yhdistää sosialismin periaatteita ja n.s. natsarealaisen periaatteita, toimivat rehellisessä vakaumuksessa. Mutta heidän itsepintainen kiinniripumisensa jossakin vanhanajan käsityskannassa, on omiaan osottamaan heidän taikauskoisuuttaan ja pelkoaan irtaantua entisista ajatustavoistaan ja antautua tutkimaan nykyaikaa nykyaikaisten suhteiden mukaisella tavalla.

Niin sanotun oikean kristillisyyden yhdistäminen sosialismin filosofiaan ei ole mahdollista siten että pari tuhatta vuotta sitte vallinneet käsitykset voitaisi sellaisinaan ottaa käytäntöön nykyisinkin, jos vain kaikki haluaisivat elää oikein, kuten näiden rakkauden apostolien nimellä kulkevien ennakkoluuloisuuden aseenkantajien ohjelmaan kuuluu.

Käsittää joku aatesuunta sellaisena kuin se todellisuudessa on, ja hyväksyä se omakseen, on kaksi eri asiaa. Me saatamme nykyisinkin käsittää alkukristillisen opinsuunnan aivan täydellisesti, vieläpä täydellisemmin kuin sen varsinaiset edustajat, joille se oli vain vaistomainen mielenilmaus vallitsevaa sortoa vastaan; me voimme aste asteelta seurata työväenliikkeen kehitystä sen alkuajoilta saakka, siksi kunnes tulemme nykyaikaiseen sosialismiin, mutta meidän täytyy myöskin osata erottaa kukin aatesuunta toisistaan ja käsittää niiden oleellinen yhtenäisyys ja niitten erilaisuudet.

Hyväksyä kaikki vain summassa työväenliikkeen nykyisiksi aseiksi kelpaavaksi siitä yksinkertaisesta syystä, että ne ehkä kerran ovat olleet tarkotustaan vastaavia, ei ole mitään muuta kuin osottaa olevansa aivan sokeita työväenliikkeen historiallisesta kehityksestä.

Alkukristillisyyden aatetta ei voida sen enempää sovelluttaa nykyaikaisen työväenliikkeen aatteeksi, kuin roomalaisia yhteiskuntaoloja voitaisi sovittaa nykyaikaisen kapitalismin tilalle.

Ja kuitenkin yhdistää sama pyrkimyksien yhteisyys kautta historian alkukristillisen kommunismin aatteen nykyaikaiseen sosialismiin, samoin kuin roomalainen ylimystövalta yhdistyy nykyaikaiseen kapitalismiin. Kummankin historiallinen kehitys on luokkavastakohtien, yhteiskunsyykin samana. Ja samalla tavalla ovat työväenliikkeen kehitysvaiheetkin muutelleet muotoaan aina sen mukaan kuin yhteiskunnalliset luokkasuhteet ovat vaihdelleet. Rooman vallan aikana ei voitu puhua tuotantolaitoksen ottamisesta yhteiskunnan haltuun, siispä rajotettiin vaatimukset kulutuskommunismiin. Feodaaliajalla ei vielä myöskään voitu puhua tuotantolaitosten ottamisesta yhteiskunnan haltuun, sillä pientuotanto ei sellaista edellyttänyt. Sellainen vaatimus on mahdollinen vasta kapitalistisella aikakaudella.

Mutta kaikkien aikakausien työväestön pyrkimyksillä on yhteistä se että se tähtää vallassaolevaa luokkaa vastaan, käyttäen niitä keinoja, joita työväestö osaa kunakin aikana käyttää, ja ilmeten sellaisena kuin työväestön yleinen ajatustaso ja vallitseva katsantokanta on. Siten olivat entisajan työväestön pyrkimykset aina uskonnollisuuden varjossa, mutta eivät pohjaltaan uskonnollisena liikkeenä.

Nykyaikainen ihannoitsija, joka koettaa edelleen pitää työväenliikettä uskonnollisten kiihkoilijain ja satusankarien nimiin yhdistettynä, ei tee palvelusta työväestön vapautusliikkeelle, vaan sekottaa käsitteitä ja pelaa siten työväenluokan vihollisten käsiin.

nallisten luokkasuhteitten kehitystä.

Mutta kehityksen muodot muuttuvat, vaikkapa suunta py-

MAILMANKATSOMUKSIA

OLISI MENNYT VIEMÄÄN LÄSISEN SILMÄNSÄ TAKAISIN SAKSAAN.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 24, 1917, as required by the Act of Congress of Oct. 15th, 1917.)

Andersonissa, Ind., asuva Paul Gary olisi muuten täysi amerikalainen, mutta hänellä on lasinen silmä, joka on muukalaista tekoa.

Gary pyrki Yhdysvaltain meriväkeen Louisvillessä, Ky., olevassa värväystoimistossa, mutta hänet hylättiin, kun kersantti G. C. Wright huomasi tuon vian.

"Eivätkö tiennyt, että silmäpuolta ei voida hyväksyä sotapalvelukseen?" kysyi kersantti.

"Kyllähän minä sitä vähä arvelin", selitti Gary, "mutta tämä lasinen vilkistelijä on ainoa mitä minussa on saksalaista tekoa, ja tahtoisin viedä sen Saksaan takaisin."

Hänen neuvottiin lähettämään se postissa.

SUKELLUSVENEET.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 24, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Suurimmat sukellusveneet, mikäli tiedetään, ovat 800 tonnin kantoisia. Vedenalaisnopeus on enintään 10—12 solmuväliä; nopeus pinnalla vaihtelee 14:sta 18:een solmuun. Saksalaiset käyttävät sukellusveneissään sakeita öljyjä; liitoutuneilla on gasoliini hyvin suuressa käytännössä. Mitä laatua varastopattereita saksalaiset käyttävät, ei tiedetä; liittoutuneilla niitä on monta eri lajia. Torpedoputket eivät koskaan ole vedenpinnan yläpuolella. On yhdentekevää, kuinka syvällä ollessa torpedo ammutaan, mutta torpedon suuntaamiseksi on tähystysputki oleva vedenpinnan yläpuolella. Tähystinputken särkyminen ei tuota kovinkaan suurta vahinkoa sukellusveneelle. Jos sillä ei ole varaputkea, se vain menettää näkemiskykynsä voidakseen toimia upoksissa ollessaan. Tavallisesti niillä on vähintään yksi varaputki. Tähystysputki useimmiten havaitaan siitä uomasta, jonka se kyntää sukellusveneen kulkiessa. Mikäli tiedetään, voi sukellusvene laskeutua 200 jalan syvyyteen. Lentokonelssa oleva tähystäjä saattaa havaita sukellusveneen, ja se onkin nykyään yleisin tapa, millä saksalaisia vedenalaisia vastaan taisfellaan.

PIISPA PAUL JONES.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 24, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

episkopaalisen kirkon Utahin hiippakunnan piispa, on kutsuttu erään St. Louisissa istuvan piispakomiteun eteen puhdistautumaan häntä vastaan tehdyistä epäilojaalisuussyytteistä. Piispa Jones on tunnettu sosialistiksi ja on sosialistipuolueen jäsen. Sellaisena hän on kapitalismille epälojaalinen — ja semmoiselle miehelle kuin piispalle se on itsestään jo kuolemansynti.

PUMPULINHINTA JA ISÄNMAALLISUUS.

Jos pumpulinhinta nousee 30 senttiin naulalta, tulee vuoden 1917—18 pumpulisato tuottamaan etelävältioillemme noin $2,100,000,000 eli enemmän kuin sillä milloinkaan ennen on saatu, vaikka kaksi viime vuotta jo ovat olleet tavattoman edulliset pumpulin viljelijöille, niin että etelä on ihan kylpenyt kultavirrassa. Sitä omituisemmalta näyttää se tosiasia, että kaikista Yhdysvaltain reservipankkipiireistä molemmat varsinaisessa pumpulivyöhykkeessä olevat piirit — nim. Dallas ja Atlanta — saavuttivat toisen vapauslainan myynnissä kaikkein huonoimmat tulokset koko maassa.

"MEILLÄ ON OLLUT HELKKARIN LYSTI."

Eräällä vanhallapilalla oli huonetoverinaan kissa ja papukaija. Koska ne eivät voineet sietää toisiaan, sulki hän ne ulos lähteissään aina eri huoneisiin. Joka ilta oli hänellä tapana lähteä kaupungille. Kotiin tullessaan hän tervehti noita lemmikeitään aina samalla lauseella: "Meillä on ollut helkkarin lysti", jotka sanat papukaija ajan pitkään oppi.

Mutta eräänä iltana ei emäntä muistanutkaan sulkea väliovea lähteissään. Kotia palatessaan hyppäsi kissa tapansa mukaan hänen olalleen, mutta kauhukseen hän huomasi, että sen naama ja korvat olivat pahoin revityt. Samassa tulee siihen papukaijakin nilkuttaen. Sitä tuskin saattaa tuntea: pyrstö puuttuu tykänään, ja muutakin höyhenistöä on arveluttavasti kevennetty. Siitä huolimatta parkasee se kirkkaimmalla äänellään: "Meillä on ollut helkkarin lysti!"

ALUMIINIA

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 24, 1917, as required by the Act of Congress of Oct. 15th, 1917.)

sanotaan Saksan ja Itävallan käyttävän enemmän kuin kaikki toiset sotaakäyvät maat yhteensä. On tunnettua, että tuota metallia Saksassa koottiin useita vuosia varastoon sotatarkotuksia varten. Enin osa saksalaisten sotamiesten keitto-, ruokailu- ja juoma-astioista on tästä kevyestä metallista tehtyä. Zeppelinien kehykset ja räjähdyskuulien sytyttimet ovat myös alumiinista valmistetut.

VANHAAN HYVÄAN AIKAAN.

Loordi Fairfax kirjottaa teoksessaan Henrik VIII:nnen taloudesta, että sinä aikana — Henrik VIII oli Englannin kuninkaana vv. 1491—1547— päivällisajaksi oli määrätty kello 11 a. p. ja illallisen ajaksi kello 4 iltapäivällä. Aamusin oli asianomaisten palvelijain tehtävä valkea huoneisiin kello 6 ja 7 välillä sekä ripoteltava olkia kuninkaan huoneeseen. Kivihiilkä sai polttaa ainoastaan kuninkaan ja kuningattaren, mahdollisesti myös kunkin aikaisen suosikin huoneessa. Kuningattaren hovinaiset saivat aamiaiseksi leivän, tuopin olutta ja kappaleen raavaanlihaa.

EI TULE HÄTÄÄ.

Eräs uutistoimisto ilmottaa San Franciscosta:

"Lhassan suurlama on tarjonnut Britannian hallitukselle 100,000 taistelukuntoista miestä, Tibetin vuoriylängöllä asuvia pappeja ja paimentolaisia, palvelemaan liittoutuneiden rintamassa — niin kertoo luonnontieteilijä Edmund Heller, joka useita kuukausia matkusteltuaan Tibetin villissä vuoristomaassa nyt on palannut 'sivistyneeseen mailmaan'" (ajatelkaas, Fickertin San Franciscoon!).

KANSANKIRJEITÄ

CALIFORNIA

BERKELEYN-KIRJE.

SISÄLLYS:— **Kotikylästä. — Californian farmarit tahtovat välimiehet pois. — Kaupparengas vastustamassa opettajien palkanylennystä. — Minne rahanne joutuvat. — Mr. Rolph antaa unijuomaa laivarakentajille. — Estelle Smith ja äitinsä vannovat todistaneensa väärin. — "Kaupunkin isän" antimet. — Fickert voittanut vaalissa. — Sacramenton räjähdys.**

Joka seuraa vähänkin kaupunkimme poliittisen keskustan toimintaa, huomaa heti, että pääkysymyksenä on viranomaisten lämmittäminen ja haaskien peittäminen. Silloin kun sosialisteja oli kunnan viroissa, oli suhde päinvastoin — paitsi sitä "puolueetonta" leiriä, joka silloin jo varusteli maanalaisia hajukuoppiaan.

Minä en pyri väittämään sosialistien toimia kunnassamme virheettömiksi, tai edes mallikelpoisiksikaan. Meidän edustajiemme toiminta jäi kieltämättä puollustettavaan pisteeseen, — ja juuri sen takia, että tiketin johtava henkilö oli vähän liian leveäsanainen, puollustusasemamme on vähän vaikeampi. Sitä ei voitu auttaa, vaikka se oli sillon jo puoluejäsenille täysin selvä asia, syystä että oltiin kokeilevan asemassa. Ja samalla myöskin huomattiin paljon muuta, jolla on paljon syvempi ulottuvaisuus kunnallishallinnossa, kuin moni luulee. Vaikeimpia niistä on kaupunkimme lupakirjan ristiinkäyvät määrittelyt ja oikeutukset valtion lakien kanssa. Esimerkiksi lupakirja myöntää kansalle oikeuden oman harkintansa mukaan ottaa haltuunsa hyödykelaitoksia, kuten vesi-, valaistus-, raitiotie- ja sähkösanomalaitokset, sekä perustaa muita tuottavia kunnalle edullisia laitoksia. Valtion laissa sanotaan, että kaupunki voi ottaa vain "niin" monen prosentin lainan väkilukuunsa ja omaisuuteen nähden yleisiä tarkoituksia varten. — "Puolueettomat" olivat pitäneet siitä huolen, että kaupunkimme lainauskyky oli ääriään myöten kiinnitetty "parannuksiin," jotka eivät taloudellisesti hyödytä kuntaa, vaan suorastaan lisäävät veroja.

Kun Stittsin aikana oli puhetta vesi- ja valaistuslaitoksen kaupungille ottamisesta, niin ilmeni lukemattomia teknillisiä esteitä, joten koko kysymyksen täytyi jäädä silleen. Wilsonin painostus sai kuitenkin aikaan suuria parannuksia vesilaitoksessa ja hinnan alennuksia sähkövalaistuksessa. Monta muuta asiaa toimitettiin, joiden oikea arvo on huomattu vasta vuosia jälestäpäin — mutta joita "puolueettomat" joko peittävät omaan tunkioonsa tai kokonaan vääristelevät äänestäjille.

* * *

Californian farmarien unio neuvotteli pari päivää sitten San Jose'ssa yhtyäkseen valtiomme Labor Federationin kanssa yhteistoimintaan rasittajansa poistamiseksi. He eivät tarkota yhdistää näitä kahta liittoa niin, että toinen hallitseisi toistaan, vaan tarkotus on koota lujempaa voimaa alentaakseen välimiesten voittoja ja vaikutusvaltaa farmituotanto-teollisuudessa. Farmarien etumiehet ovat sitä mieltä, että farmituotteiden kuletus kauppamarkettiin voidaan sovitella työväenjärjestöjen avustuksella niin, että "kommission" miehet ja välikädet poistuvat kokonaan farmituotteiden välityksessä.

San Franciscon kauppiaat, varsinkin prosentilla myyjät ovat kovin vimmaantuneita tämän farmarien otteen suhteen ja osottavat sitä vain hetken tuomaksi agitatsioniksi heitä vastaan mikä alkaa aina farmituotteiden kypsyttyä. He väittävät farmarien epäonnistuvan kauppamaailmassa ilman heitä alottamansa suunnitelman mukaan. Mutta farmarit ovat varmoja siitä, että he voivat asettaa omat edustajansa jokaiseen kauppakeskustaan valvomaan tavarainsa turvallisuutta, myytäväksi asettamista ja myymään omat tuotteensa. Ja farmariunion tilastot ja liikeraportit osottavat — ja esimerkiksi Reedleyn hedelmäviljelijät sen todistavat — että missä on unio toimittanut maanviljelystuotteensa kauppamarkettiin, niin se on saanut moninkertaisesti korkeamman hinnan viljastaan kuin välimiesten kautta. — Reedleyssä eivät hedelmäviljelijät puhukaan muusta kuin oman unionsa välityksestä.

* * *

Berkeleyn kouluhallitus päätti äskettäin ylentää kunnan kouluopettajien palkkoja leivänhinnan vaatimuksen mukaisiksi. Berkeleyn koulujen opettajat toimivat mitä pienimmällä palkalla, jonka nykyinen ahdasmielinen hallituskunta myönsi oikeaksi. Tämä ei miellyttänyt työläisiä nylkevää klubia (The Telegraph Avenue Improvement Club) kauppiaitten piirissä, joten se on laatinut vastustavan ponsisarjan kouluhallituksen päätöstä vastaan.

Perusteeksi esitetään se naivi seikka, että valtio kuluttaa yli 40,000,000 dollaria vuosittain koululaitoksien ylläpitämiseen. Tämän "ylevän" klubin mielestä on sydämetöntä ja kerrassaan "lojaalitonta" lisätä tuota hämmästyttävää summaa nyt kun maamme on "pinnistetty" ääriään myöten sodan takia.

Tällä kaupparenkaan väitöksellä ja "valituksella" ei ole mitään pontta eikä pohjaa. Se on tosi, että valtion kassasta maksetaan korkeakoulujen ylöspito ja opettajien palkat, sekä joissakin suhteissa avustetaan alkeiskouluja, mutta valtiolle tulee vuosittain suuria summia ainakin Californiassa sellaista omaisuutta, jolla ei ole muita laillisia perijöitä tai omistajia ja joka valtion lakien mukaan lankeaa suoraan valtion yleiskoulukassaan niin, että valtion uscinkaan ei tarvitse luovuttaa paljoakaan koulujen hyväksi yleisistä valtiovaroista. Mutta tässä onkin taasen juoni nähtävissä eksyttää äänivaltaisia sota-asialla ja polkea alemmalla tasolla olevia koulujen opettajia — koko työväenluokkaa. Ja sen kauppparengas tekee tietoisena siitä, että useinkaan ei ole tultu katsoneeksi tarkemmin kunta ja valtiorakenteiden kokoonpanoa.

Vielä ponsissa osotetaan kunnan verojen suuruutta ja että tämä palkkojen ylennys tulisi tuntuvasti lisäämään verojamme. Kuitenkin tosiasia on, että valtio kantaa veroja liikkeistä, liikelupakirjoista j.n.e. Ainoastaan se osa, mikä koskee alkeiskoulun opettajien palkkoja, kohdistuisi kunnallisverolakeihin — tässä tapauksessa niin pieni, että se ei tunnu missään. — Koulun opettajattarelle aijottu ylennys kuitenkin ostaisi leivän lisää ja toisen aluspaidan — ehkä hameenkin.

* * *

Californian pankkitilasto osottaa, että "vapauslainojen", armeliaisuuslahjotusten, y.m. suoritusten jälkeen, valtion pankkien omaisuus ja talletussijotukset ovat suuresti lisääntyneet viime yhdentoista kuukauden ajalla. Yhdistettyä omaisuutta ja lisääntyvyttä talletusta sanoo se suuremmaksi kuin koskaan ennen. Sen sijaan, että yksityisten olisi voinut otaksua vähentävän talletuksiaan, ne ovatkin lisänneet niitä, huolimatta kahdesta "vapaus"-lainasta", punasen ristin avustuksista sekä lukuisien muitten seurojen kautta keratyistä summista. Tarkemmin sanoen, talletukset olivat lisääntyneet mainitulla ajalla $28,914,212. kohoten kokonaissummaksi $335,449,680. Pankkien apulähteet olivat lisääntyneet $49,383,285.

Nuo suuret voitot ovat kokoontuneet pankkiholveihin siirtämällä rahaa paikasta toiseen — yhä edemmäksi ja varmaan talteen työläisiltä. Mikähän, että ei tämäkään seikka herata työväen tarkempaa huomiota ja kyselyä vallitsevan voitto- ja jakojärjestelmän perusteista. He raatavat hengen edestä niukasta palkasta, joka jonkun päivän kuluttua on toisen nimellä säästötilillä.

* * *

San Franciscon pormestari Rolph'illa on laivatelakka Eurekan tienoilla, jossa työmiehet työskentelevät tietysti niinkuin muillakin telakoilla. Mr. Rolph on kuitenkin tehnyt heidän asemansa erilaiseksi pikku lahjotuksilla — tarkotuksella hyötyä siitä, niinkuin kuuluksi tullut automobiilien tekijä Henry Ford